

TIÊU ĐỀ

Quelques réflexions sur la fidélité dans la traduction littéraire – Một vài suy ngẫm về tính trung thành trong dịch thuật văn học.

Sinh viên: Nguyễn Minh Chi

Khóa: QH2013

Giáo viên hướng dẫn: Đinh Hồng Vân

TỪ KHÓA

Tiếng Pháp – Tính trung thành – Dịch thuật văn học

RÉSUMÉ

Ce mémoire vous présentera les aspects de la fidélité dans la traduction littéraire qui entraîne bien un débat sans pouvoir atteindre un consensus entre les praticiens et les théoriciens de la traduction, dû à la question s'il faut traduire l'esprit ou traduire la lettre. Pour donner une estimation claire, nous avons analysé une liste des extraits de deux œuvres traduites représentant deux stratégies de traduction qui sont en conflit. Ces données sont de riches sources d'informations qui nous aident à connaître les difficultés que rencontre le traducteur en conservant la fidélité.

Ce mémoire essaie d'étudier les positions des traducteurs qui se tiennent à deux côtés opposés, traduire littéralement ou librement. La manière qu'ils ont choisie pour réaliser leur travail influencera sur le sentiment des lecteurs d'arrivée envers l'œuvre de départ.

Partant des résultats de recherche, nous voudrions donner des estimations plus raisonnables sur la fidélité dans la traduction littéraire.

TÓM TẮT

1. Lý do, mục tiêu, nhiệm vụ, phương pháp nghiên cứu

Dịch thuật là một hoạt động không thể thiếu trong tiến trình giao lưu, trao đổi giữa các nền văn hóa. Ngay từ thế kỷ 19, các bản dịch tiếng Việt của các tác phẩm văn học Pháp đã bắt đầu được giới thiệu với độc giả Việt Nam. Hơn một thế kỷ sau, việc dịch thuật các tác phẩm văn không ngừng được đẩy mạnh nhờ vào các chương trình hỗ trợ hợp tác quốc tế. Trong năm 2015, hơn 100 đầu sách tiếng Pháp đã được dịch ra tiếng Việt. Thế nhưng, số lượng không đi kèm chất lượng. Các tác phẩm văn học dịch hiện nay đã nhận không ít lời phàn nàn về chất lượng dịch. Bên cạnh những lý do mà độc giả đưa ra thì từ phía dịch giả, họ khẳng định nhiệm vụ của học là phải trung thành tối đa với bản gốc ngay cả khi sự trung thành đó gây khó hiểu cho người đọc. Chúng tôi đã tự hỏi thế nào là một bản dịch trung thành và muốn bảo đảm tính trung thành trong dịch văn học thì dịch giả đã phải đối mặt những khó khăn nào. Từ những câu hỏi đó, chúng tôi quyết định thực hiện nghiên cứu này với mong muốn có một cái nhìn rõ hơn về một trong những tiêu chí quan trọng nhất để đánh giá một bản dịch và cái nhìn khách quan hơn về công việc và thành quả của dịch giả.

Trong bài nghiên cứu, chúng tôi sử dụng phương pháp phân tích và tổng hợp lý thuyết để xây dựng hệ thống và phạm trù lý thuyết liên quan nhằm phục vụ cho những phân tích thực tế. Trong phần hai, chúng tôi sử dụng phương pháp phân tích kết hợp với lý luận để làm rõ các ví dụ thực tế.

2. Cấu trúc của đề tài

Bài nghiên cứu của chúng tôi gồm 2 chương :

Chương I tập trung nghiên cứu lý thuyết. Trong phần này chúng tôi đã làm rõ một số khái niệm cơ bản về dịch thuật nói chung và dịch văn học nói riêng, vai trò của dịch giả đối với tác phẩm gốc và độc giả, đưa ra các xu hướng tiếp cận tính trung thành trong dịch thuật và những khó khăn trong việc bảo đảm tính trung thành trong quá trình dịch.

Chương II đi sâu vào các ví dụ minh họa cụ thể. Với chương này, chúng tôi sẽ phân tích chi tiết tính trung thành được thể hiện như thế nào thông qua hai tác phẩm “Truyện ngụ ngôn của La Fontaine” và “Bóng ma trong nhà hát” của Gaston Leroux.

3. Kết quả nghiên cứu

Ngày nay, Thế giới không ngừng hội nhập trên tất cả mọi phương diện của cuộc sống. Chúng ta không thể phủ nhận đóng góp của lĩnh vực dịch thuật trong tiến trình hội nhập, giao lưu, học hỏi giữa các quốc gia. Thế nhưng với những khó khăn liên quan đến cách biệt về ngôn ngữ và văn hóa, nên việc thất thoát nghĩa hay giảm giá trị trong tác phẩm dịch là không thể tránh khỏi. Công việc của dịch giả là cùng lúc đáp ứng đòi hỏi của tác giả, tức là trung thành với tác phẩm tránh tối đa việc làm thất thoát hay thay đổi tác phẩm gốc và độc giả, nghĩa là phải diễn một cách rõ ràng, mạch lạc trong ngôn ngữ của họ.

SOMMAIRE

INTRODUCTION.....	7
CHAPITRE I : CADRE THÉORIQUE.....	11
1. Traduction.....	11
2. Traduction littéraire.....	13
2.1. Littérature.....	13
2.2. Traduction littéraire.....	14
3. Traducteur.....	12
4. Fidélité dans la traduction.....	15
4.1. Orientations de la traduction.....	16
4.1.1. Cibliste.....	17
4.1.2. Sourcier.....	20
4.2. Fidélité dans la traduction et les obstacles.....	23
4.2.1. Interférence linguistique.....	23
4.2.2. Traduction des procédés stylistiques.....	24
4.2.3. Écart de la culture.....	25
CHAPITRE 2 : ANALYSE DU CORPUS.....	27
1.Introduction du corpus.....	27
Analyse du corpus.....	28
CONCLUSION.....	52
BIBLIOGRAPHIE.....	54

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. DINH Hong Van (2014), *Phân tích và nhận biết thông tin trong dịch thuật*, édition ĐHQG, Hanoi.
2. HOANG Huu Dan (1996), *Ngữ ngôn La Fontaine*, édition Tre, Ho Chi Minh ville.
3. NGUYEN Van Vinh (2009), *Thơ ngữ ngôn La Fontaine*, L'Édition L'Harmattan, Paris
4. CHARTIER Delphine (2012), *Traduction – Histoire, théories, pratiques*, Presses Universitaire Du Mirail, Toulouse.
5. LEROUX Gaston (2017), *Bóng má trong nhà hát*, édition Nha Nam, Hanoi.
6. LEROUX Gaston (1959), *Le Fantôme de l'Opéra*, Imprimerie Brodard et Taupin, Paris.
7. ECO Umberto (2006), *Dire presque la même chose*, Édition Grasset, Paris

Từ điển

1. Le Petit Larousse, (2014), Paris
2. Le Petit Robert, (2014), Dictionnaire de la langue française, Paris

